

Mintaprojektet készítő pedagógus neve:	KULINNÉ KUPAI MÁRTA
Iskola neve, címe:	SZOLNOKI KÖRÖSI CSOMA SÁNDOR ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA
A projekt címe:	„A pénzeddel szavazol!”
Ajánlott korosztály:	általános iskola alsó tagozat 3-4. évfolyam

Célkitűzés: A Fenntarthatósági Témahét tudatos vásárlás és fogyasztóvédelem témájának feldolgozása projekt munkában.

A projekt főbb céljai:

• **A környezeti nevelés területén:**

- A tudatos vásárlás fontosságának felismertetése a környezetvédelem érdekében.
- A hulladéktermelés visszaszorításának és a hulladékkezelés felelősségének megértetése.
- A természet és az ember kapcsolatrendszerének, egymásrataltságának feltárása.
- Az ember a természet része (felelősségének tudatosítása).
- Az ember élőhelyekre gyakorolt hatásának megértetése.
-

• **A gyakorlati képességek fejlesztése területén:**

- A konkrét emberi beavatkozás előnyös és hátrányos következményeinek felismertetése.
- Legyenek tapasztalataik a szűkebb és tágabb környezet problémáiról, elemi ismereteik a megoldási módokról, törekvésekről.
- Legyenek képesek tapasztalataiknak, megfigyeléseiknek, kérdéseiknek megfogalmazására, oksági kapcsolatok korábbi tapasztalataik beépítésére, következtetése levonására, önálló vélemény megfogalmazására.

• **Az attitűdformálás terén:**

- Ki kell alakítani a gyermekekben a természet, az élet és a környezetfelelős magatartás tiszteletét, megbecsülését.
- El kell érniük, hogy tanulóink kapcsolataikban a jellem részeként tekintsék a környezethez való viszonyulás egyéni sajátosságait.
- Gondoskodó, védelmező magatartást kell kialakítani bennük az élőlényekkel kapcsolatban.
- Fejleszteni kell a környezeti károkozástól, a pazarlástól való tartózkodás igényét.
- Erősíteni szükséges aktivitásukat a terepséták és feladatmegoldások során.
- El kell érniük, hogy becsüljék tágabb és szűkebb környezetük értékeit, értékeljék a problémák megoldására irányuló erőfeszítéseket.
- Ki kell alakítani bennük a hasznos emberi tevékenység iránti tiszteletet.
- El kell mélyíteni azt a tényt, hogy jelenlegi viselkedésünk, szokásaink és azok jövőbeli környezeti hatásai között soros összefüggés található.
- Növelni kell elkötelezettségüket a környezet ügye iránt.

• **A közösségfejlesztés terén:**

A projekt jó lehetőség arra, hogy közösség tovább erősödjék. A közös élmény, a közösen megoldandó feladatok erősítik a gyermekek közötti kohéziót.

El kell érniük, hogy:

- A program során figyeljenek egymásra, segítsék egymást, versenyhelyzetben se tanúsítsanak ellenséges magatartást.
- Érezzenek közös felelősséget saját környezetük iránt.

- Legyenek képesek egymás viselkedésének, elvégzett munkájának objektív értékelésére, a hibák meglátására, az eredmények elismerésére.
- Az adott céloknak megfelelően tudjanak a közösségből csoportvezetőt választani, fogadják el annak utasításait, instrukcióit.
- Közösen vegyenek részt a tennivalók elosztásában, megvalósításában, úgy, hogy közben figyelembe veszik egymás érdeklődését, képességeit.

• **Személyiségfejlesztés során el kell érünk, hogy:**

- Tanulóink vegyenek részt a közös tevékenységekben, legyenek aktív közreműködők a feladatok, a megoldások során.
- Legyenek öntevékenyek, a szituációk során találják meg önkifejezési formájukat.
- A feladatok értékelése, az ezzel kapcsolatos ön- és társértékelés alakítsa a tanulók reális képét, önismeretét, váljon motivációs tényezővé.
- A közösen megélt élmények során emberi - társas kapcsolataik szélesedjenek, a közös feladatmegoldások a csoportnormákhoz való igazodást fejlesszék.
- Az egyéni feladatvállalás épüljön önmegfigyelésre, az egyéni képesség reális felmérésére.
- Érzelmeket a helyzetnek megfelelően fejezzék ki, legyenek empatikusak egymással szemben és toleránsak mások véleményével, megoldási módjával kapcsolatban.
- Legyen önuralmuk, a nehézségeken tudjanak úrrá lenni, optimista életszemlélet és tenni akarás jellemezze tevékenységeiket.

Megjegyzés: A projektben tervezett foglalkozások, tevékenységek az osztályok órarendjétől, egyéb elfoglaltságától függően a napok között felcserélhetők. Kivétel: a tényleges vásárlás (esetleg péntek délelőttre tehető, hogy ne romoljanak meg a nyersanyagok) illetve a projektzáró foglalkozás.

Tevékenység, időbeosztás	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák, módszerek	Eszközök, mellékletek
<p>Előkészítés: a tavaszi szünet utáni héten, április 8-12. A témahét témájának ismertetése, és értelmezése a gyerekekkel. Meghívó készítése. A szülők tájékoztatása /meghívása zárt Facebook csoportban, kis levélben vagy szülői megbeszélésen.</p>	<p>A tanulók motiválása, érdeklődésük felkeltése. A téma fontosságának megláttatása. A szülők informálása, bevonása a témahét programjaiba.</p>	<p>Tájékoztatás. Megbeszélés. Véleménycsere.</p>	<p>újrapiapír, a díszítéshez: újrahasznosítható anyagok, rajzeszközök, ragasztó</p>
<p>Előzetes feladat: a projekthét előtti héten a Tudatos Vásárlók Klubjának (TVK) azaz a csoportok megalakítása: osztálylétszámtól függően 3-4, illetve 5-6 fős csoportok alakítása, csoportnevek választása. A csoportszerepek megbeszélése. A csoportban a szerepek lehetnek pl.: - témafelelős (a témátartás, a tulajdonképpeni irányítás a</p>	<p>A csapatban dolgozás, a munkamegosztás fontosságának megértetése. Az együttműködés képességének fejlesztése.</p>	<p>Megbeszélés: csoportszerepek tisztázása, kiosztása.</p>	

<p>feladata) - kutató (aki az Interneten, könyvtárban stb. utánanéző dolgoknak) - szóvivő (jó kommunikációs képességekkel, készségekkel megáldott tanuló) - dekoratőr (rajzos feladatokhoz)</p>			
<p>2018. április 23., hétfő (pl. rajzórán, 45 perc)</p> <p>1. Tablókészítés - Készítsetek tablót az otthon összegyűjtött (lerajzolt vagy lefényképezett) termékekből, úgy, hogy állítsátok szembe az egészséges és kevésbé egészséges, illetve a környezetkímélő vagy környezetszennyező dolgokat!</p> <p>2. Adj tanácsot és cseréld le! - Gyűjtsétek össze és írjátok vagy rajzoljátok le milyen más termékkel/dologgal váltanátok ki az otthon talált kevésbé egészséges, illetve kevésbé környezettudatos dolgokat!</p>	<p>Az egészséges életmód és táplálkozás, valamint a környezetkímélő életmód, a praktikusság és tartós használat fontosságának megláttatása.</p>	<p>csoportmunka megbeszélés</p>	<p>karton színesceruza, filctoll, zsírkréta, színes papír, festék, ragasztó, fényképek, kis rajzok, filctoll</p>
<p>2018. április 24., kedd:</p> <p>4. Ne hagyd magad! Szerepjáték csoportokban (dramatikus foglalkozás pl. magyar órán, 45 perc) Választható: Meghívott vendég: a Járási Hivatal fogyasztóvédelemmel foglalkozó munkatársa.</p> <p>4.1. Szituációk kisorsolása húzással. Az alábbi szituációkat írjuk fel egy-egy papírra, melyekből minden csoport egyet-egyét húz:</p> <ol style="list-style-type: none"> Hibás terméket vásároltál, amit otthon veszel csak észre... Lejárt szavatosságú terméket látsz a bolt polcán... 3 hónapja vásárolt cipődnek levált a talpa... A pénztárhoz vitt termék 	<p>A vásárlói tudatosság mibenlétének tisztázása, az egyes elemek tudatosítása.</p> <p>A vásárlói szerepek átélése különböző helyzetekben.</p> <p>A vásárlók alapvető</p>	<p>Megbeszélés frontálisan</p>	<p>Szituációk kis papírlapon</p> <p>Segédanyag → Fogyasztóvédelmi ABC: http://www.fogyasztovedelem.kormany.hu/fogyasztovedelmi-ABC</p>

<p>ára nem annyi, mint amit a polcra írtak... e) Az ajándékba kapott pulóver kicsi lett Neked...</p> <p>Feladat: -Gyűjtsétek össze csoportmunkában mit tennétek? - Kik lehetnek a történet szereplői? Osszátok ki a szerepeket! - Készüljétek fel az eljátszására!</p> <p>4.2 Felkészülés a szerepjátékra</p> <p>4.3 Szerepjátékok bemutatása csoportokban.</p> <p>4.4 Értékelés: A látottak megbeszélése, megvitatása, értékelése. Ha van vendég a fogyasztóvédelemtől, akkor az ő kiegészítései, magyarázatai szakmailag nagyon fontosak lehetnek.</p> <p>Választható:</p> <p>5. A Tudatos Vásárlók 12 pontjának megismerése. (pl. környezetismeret órán, 45 perc)</p> <p>Minden csoport 2-2 cédulát húz, majd értelmezi, megbeszéli a papíron található pontok jelentését. A pontokhoz kapcsolódó ötletek/értelmezések ismertetése.</p>	<p>jogainak megismerése.</p> <p>A tudatos vásárlás jelentőségének megvártatása.</p>	<p>Csoportmunka. Megbeszélés.</p> <p>Szerepjáték. Csoportmunka.</p> <p>Értékelés. Magyarázat.</p> <p>Megbeszélés. Vita.</p>	<p>1. sz. melléklet: a Tudatos vásárlók 12 pontja</p>
<p>2018. április 25., szerda</p> <p>6. Vásárolj takarékosan!</p> <p>6.1 Tervezés csoportokban (pl. matematika órán, 45 perc)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rakott krumplit készítünk ebédre 4-6 főnek, amire (megállapodás szerint) 1.500-2000 forintot költhetünk. - Tervezzétek meg, mit kell venni, mire kb. mennyit költhettek? - Írjátok kis emlékeztetőt a vásárláshoz! 	<p>Az átgondolt, megtervezett vásárlás fontosságának megvártatása.</p> <p>A „cédulaírás”, mint a tudatos vásárlás egyik módszerének megismerése, gyakorlása.</p>	<p>Csoportmunka.</p> <p>Tervezés. Megbeszélés.</p>	<p>kis papírlap, íróeszköz, esetleg szórólapok, akcióújságok</p>

<p>2018. április 26., csütörtök</p> <p>6.2. Vásárlás/virtuális vásárlás (délután, a napköziben 1,5 óra)</p> <p>Vásárlás csoportokban a közeli élelmiszerboltban vagy piacon:</p> <p>Minden csapathoz egy-egy felnőtt segítő (szülő, nagyszülő) csatlakozik. Anyagi lehetőségektől függően virtuális (a boltban összeírják, hogy mit vennének) vagy tényleges vásárlás:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A tegnap összeírt lista alapján olyan termékeket „vásároljatok” amelyek Magyarországról származnak és környezetkímélő csomagolásban vannak! 	<p>A tudatos vásárlás megvalósítása: csak azt vesszük, ami szükséges, és ezért a kis cédulán megtalálható dolgokat vásároljuk meg. A vásárlói magatartás szabályai. A környezet-tudatosság erősítése.</p>	<p>Megbeszélés. Gyakorlati megvalósítás.</p>	<p>bevásárlókosár, vásárlócédula</p>
<p>2018. április 27. péntek délután</p> <p>7. Projektzáró rendezvény a gyerekek és a szülők részvételével (napköziben, kb.2-3 óra)</p> <p>7.1 A hétfőn készített tablók bemutatása: Az otthon felfedezett egészséges és nem egészséges, valamint a környezettudatos/nem környezettudatos termékekről készült tablók bemutatása, értékelése. Szempontok: - tartalom, - ötletesség, - esztétikum.</p> <p>7.2 A csütörtökön ténylegesen vagy virtuálisan vásárolt termékek bemutatása. A csoportos vásárlás értékelése. Szempontok: - tartalom (Minden szükséges dolog megvan-e?), - takarékoság (A szükséges</p>	<p>A projekt céljainak való megfelelés: a tudatos vásárlás fontosságának elfogadása, belsővé válása. A fogyasztóvédelem lehetőségeinek megismerése. Közös élmény átélése.</p>	<p>Bemutatás, érvelés.</p> <p>Bemutatás, szemléltetés Értékelés.</p> <p>Értékelés. Ön- és társértékelés.</p>	<p>elkészített tablók</p> <p>vásárolt termékek</p>

<p>mennyiséget vásárolták-e?), - magyar termék, - környezetbarát csomagolás.</p> <p>7.3 A csoportok egész heti munkájának értékelése (tanítók, csoportvezetők értékelése, szülők véleményének meghallgatása)</p> <p>7.4 Kerekasztal beszélgetés a gyerekek és a szülők részvételével. A hét tapasztalatainak megbeszélése egy csésze tea mellett. Választható: közös főzés a ténylegesen megvásárolt termékekből.</p>		<p>Megbeszélés, tapasztalatcsere.</p>	<p>teafilter, méz, citrom, vízforraló, hőálló kancsó</p> <p>A megvásárolt élelmiszerek, tepsi/jénai edény, vágódeszka, kés, tűzhely, kanál, villa</p>
---	--	---	---

A projekt szakmai, pedagógiai értékelésének módja:

A projekt során szerzett ismeretek a program során folyamatosan, illetve a tanév hátralévő részében az egyes tantárgyak tanításakor egyértelműen felidézhetőek. Ám a környezeti nevelés ennél sokkal tágabb értelmű, az ismeretelsajátítás csak egy része a kitűzött céloknak.

A célok megvalósításának jó része nem mérhető egzakt módon, mint a tantárgyi tudás. Tanulóink neveltségi szintjének és attitűdjének értékelése csak a fejlődés folyamatos követésével lehetséges. Érdemes elemezni:

Az egyes tanulók esetében:

- az új elvárásokra reagálást,
- a helyzet- és problémaérzékenységet,
- a szociális képességek alakulását,
- az attitűd és értékorientáció változását,
- a kooperatív képességek fejlődését,
- a konfliktuskezelés módját,
- az akarati tényezőket.

Az osztály (csoport) esetében:

- a csoportviszonyok alakulását,
- a közvélemény, a morális gondolkodás formálódását,
- az informális kapcsolatrendszer kiépülését,
- a tevékenységrendszer változását, fejlődését

Az értékelés során még érdemes számba venni:

- A teljesített feladat mennyire tért el a tervezettől?
- A gyerekeknek milyen sikerélménye volt, teljesült-e elvárásaik, elképzeléseik?
- Hogyan lehetett volna még jobban elvégezni a feladatot?

A projekt tulajdonképpen az abban résztvevők nagy közös tevékenysége. Ezért az értékelés leghatékonyabb formája az egyes részfeladatok után azonnali visszajelzés. Ezt soha ne mulasszuk el.

A projekt jó lehetőség arra, hogy fejlesszük az ön- és társértékelést. A teljesített feladatokat a gyermekekkel közösen is beszéljük meg. Az értékelésnek ez a módja önellenőrzést kínál a gyermekeknek és a pedagógusnak, de képet ad együttműködésük minőségéről is.

Ilyenkor derül ki a gyermekek számára, hogy egyazon feladatnak milyen sokféle megoldása lehetséges, és mert a különbségek rögtön minőségi különbségként is jelentkezhetnek, szinte automatikusan kezd működni az értékelő tudat mindegyikükben.

Nagyon fontos a program nevelőtestület előtti értékelése is. Ennek legjobb színtere a munkaközösségi/az ökoiskolai munkacsoport foglalkozás, illetve a tanévzáró értekezlet, így a fenti szempontok szerint elkészült értékelésünk az iskolai beszámoló részévé válhat.

---

1. sz . melléklet

A tudatos vásárló 12 pontja:

1. A pénzeddel szavazol!

A vásárlás a Te döntésed. Eldöntheted, mit és kit támogatsz, mit nem. Nem kell támogatnod a környezetszennyezést, a vegyszerezést, a gyermekmunkát, a buta, káros és felesleges dolgok tömeges gyártását.

2. A szemét a legdrágább!

A szemét értelmetlen pénzkidobás Neked és terhelés a környezetnek: mindig gondold végig, mennyit dobsz majd ki abból, amit megveszel.

3. Cetli

Vásárlás előtt írd össze, mire van szükséged. A nagy üzletek profi módszerekkel csábítanak felesleges pénzköltésre. Ne hagyatkozz 'polctrükkökre'.

4. Helyben

A nagy bevásárlóközpontok helyett vásárolj piacon, vagy helyi boltban. Kutasd fel a jó helyeket.

5. Mennyi műanyagot viszel haza?

Vigyél magaddal táskát, szatyrot, ne fogadj el zacskót mindenhol. Válaszd az egyszerűen csomagolt árukat. Keresd a visszaváltható, illetve újrahasznosított csomagolást.

6. Keresd az eredetit!

Ne dőlj be a szép külsőnek és a vicces dumának: kerüld a nem természetes alapanyagból, vegyszerek segítségével, gyárilag előállított ételeket.

7. Olvasd el a címkéket!

Az élelmiszerek és kozmetikumok rengeteg káros (és felesleges) anyagot tartalmazhatnak. Ne kezeld magad vegyszerrel, se kívülről, se belülről, ha vegyszer nélkül is kaphatsz.

8. Erőszakmentes szépség

Válassz olyan kozmetikumokat, amelyeket állatkínzás nélkül tesztelnek, illetve nem tartalmaznak állati eredetű anyagokat.

9. Tartós használat!

Kerüld az eldobható dolgokat, ezek tömeges előállítása és kidobása energiapazarlással és környezetszennyezéssel jár.

10. Frisset

Friss, hazai idényzöldséget és idénygyümölcsöt vegyél az üvegházi, több tízezer kilométert utaztatott, mesterségesen érlelt, agyoncsomagolt és tartósított áruk helyett.

11. Helyi termékeket vegyél

Keresd a lakóhelyed közelében készülő dolgokat. Így a helyi környezetet támogathatod, valamint kevésbé járulsz hozzá a szállítással járó környezetterheléshez.

12. Nem mindegy!

Ha nincs is tökéletes termék, keresheted mindig a jobbat. Legyél tudatos: járj utána, hogy ki állítja elő, mit tartalmaz, mibe csomagolják, hová kerül.